Gier reinigt de stalvloer

Ter Haar bouwt flushsysteem

Om het celgetal te drukken, vult Wim ter Haar de ligboxen van zijn stal in Portugal met zand. Een zelfbouwflushsysteem spoelt de vloer.

Tekst en foto's: Gertjan Zevenbergen

Donkerbruin, bijna zwart, water stroomt met kracht over de betonvloer van de stal. De koeien steken even hun kop omhoog, maar storen zich niet aan de met water vermengde mest rondom hun poten. Drie keer per dag spoelt gier de vloeren schoon. Wim ter Haar, die samen met zijn vrouw Gerda boert in de Portugese plaats Montemor-o-Novo, bouwde dit flushsysteem zelf, naar Amerikaans voorbeeld.

Sinds 1989 leidt Ter Haar het melkveebedrijf van zijn familie een uur ten oosten van Lissabon. In 2005 bouwde hij een nieuwe melkveestal naast de bestaande. Om de diergezondheid te bevorderen en vooral het celgetal te drukken – de melkverwerker betaalt een bonus voor melk met minder dan 250.000 cellen – wilde hij zand in de ligboxen gebruiken. De vloer van de stal kreeg een afschot van 3 procent om het zand dat de koeien uit de boxen lopen, uit de stal is te spoelen. Ook de oude stal werd van dat afschot voorzien. Een hele klus, het 90 meter lange gebouw ligt nu aan de achterkant immers 3 meter lager dan aan de voorkant. Daarom werd grond afgegraven en moesten de spanten waarop het dak rust verlengd worden. "We hebben dat allemaal in eigen beheer en met tweedehandsmachines gedaan", zegt Ter Haar. Na een half jaar lag de vloer op afschot.

Zelfgemaakte kleppen

Om de vloer te reinigen, loopt het spoelwater uit de 7 meter hoge watertank door 40 cm dikke buizen naar de stal. De zelfgemaakte, in het beton gegoten pop-up-kleppen – ijzeren platen die dichtgehouden worden door een luchtbalg – openen op gezette tijden onder druk van het water. Daarna stroomt 15.000 liter water door twee van de tien gangen van de stal. Een rubbermat over de kleppen voorkomt dat het water opspat en boxen en koeien bevuilt. Om ervoor te zorgen dat het flushwater al het zand en mest meeneemt, loopt de vloer bol. Daardoor stroomt er meer water met hoge snelheid langs de boxranden. Aan het einde van de loopgangen, dwars op de stal, bevindt zich een 1,5 meter diepe en 1 meter brede goot waardoor het flushwater naar de bezinkput loopt. Daar moet een Agpro mestscheider de vaste delen uit de mest zeven en bezinkt het zand. Zo kan de veehouder mestafzetkosten drukken en zand besparen. Het water stroomt namelijk naar een bassin waar de laatste vaste delen bezinken. Tenslotte pompt Ter Haar het schone water weer naar de spoelwatertoren. Tenminste, dat is de bedoeling. "De gierconcentratie is te hoog", meent Ter Haar. "Daardoor komt er een pastafilm over de zeef." Toevoegen van extra schoonwater moet dat verhelpen.

Ter Haar verbruikt per koe per dag 10 kg zand. Een keer per tien dagen vult hij dat aan. Daarvoor maakt hij zelf een verdeelbak die hij voorzag van een vijzel en een transportbandje. Hoe meer zand de veehouder toevoegt, hoe verder het celgetal daalt. Tot nu toe is een celgetal van 180.000 het laagste dat Ter Haar kon noteren. Voldoende om de bonus van 6.000 euro per maand te ontvangen. VT

Bedrijfsgegevens

Wim ter Haar runt samen met zijn vrouw Gerda van de Geest en 7,5 personeelsleden in het Portugese Montemor-o-Novo een melkveebedrijf met 450 melkkoeien. De koeien worden driemaal daags gemolken en geven 9.100 liter melk met 4,10% vet en 3,40% eiwit. Bij het bedrijf hoort 180 hectare kleigrond waarop in hetzelfde jaar gras en maïs worden geteeld.